T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/225
KARAR NO : 2021/313
KARAR TR : 03/05/2021

ÖZET: Davalı TEİAŞ tarafından anlaşma hükümlerine aykırı olarak fazla tahakkuk ettirildiği iddia edilen Rüzgar Enerji Santrali (RES) katkı payı bedelinin tahsili istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B.Enerji Elektrik Üretim Anonim Şirketi
Vekilleri : Av. Y.E. Av. Z.E.
Davalı : Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ)
Vekilleri : Av. A.U. Av. D.G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davacı şirket ile davalı TEİAŞ arasında imzalanan anlaşma hükümlerine aykırı olarak tahakkuk ettirildiği iddia edilen 16/01/2019 tarihli ve TEA 2019015800021 nolu 2019 yılı RES Katkı Payı bedeli faturası nedeniyle ihtirazi kayıtla ödenen 1.328.971,14 TL'nin, ödeme tarihinden itibaren işleyecek en yüksek ticari avans faiziyle birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı TEİAŞ vekili cevap dilekçesinde, davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğunu ileri sürerek yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Ankara 9. Asliye Ticaret Mahkemesi, 09/02/2021 tarihli duruşmada verdiği E.2020/241 sayılı**ara kararı ile *"Davacı ile davalının anonim şirket ve özel hukuk tüzel kişisi oldukları ve uyuşmazlığın taraflar arasında düzenlenen 13/01/2012 tarihli sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyarlama ve istirdat talebine ilişkin bulunduğu"* görüşüyle *"yargı yolu ve görev itirazının reddine"* karar vermiştir.

4. Davalı vekilinin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

5. Danıştay Başsavcısı, "*TEİAŞ Genel Müdürlüğünce kamu hukuku alanında, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen işleme karşı açılan davanın RES Katkı Payı bedelinin tazminine yönelik kısmının yargısal denetimin, idari yargıda yapılması gerektiği"* görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şu şekildedir:

> *"...Elektrik enerjisine ilişkin faaliyetleri, temel olarak "üretim", "iletim", "dağıtım" ve "ticaret" başlıkları altında toplamak mümkündür. Hizmetin kesintiye uğramasının alternatif maliyetleri çok yüksek olduğu için bütün bu faaliyetlerin bir koordinasyon içinde yürütülmesi şarttır. Bu amaçla, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile 2001 yılında kamu tüzel kişiliğini haiz, İdarî ve mali özerkliğe sahip ve bu Kanun ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek, enerji piyasasını düzenlemek ve denetlemek üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) kurulmuştur.*
>
> *Elektrik piyasası faaliyetleri, 4628 sayılı Kanun ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuatında detaylı olarak düzenlenmiştir. 6446 sayılı Kanun'un 4. maddesi, elektrik piyasası faaliyetlerini, üretim, iletim, dağıtım, toptan veya perakende satışı, ithalat ve ihracatı ile piyasa işletimi faaliyetleri olarak sıralamıştır. Kanun'da elektrik enerjisi "iletim" faaliyetinin münhasıran Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülebileceği düzenlenmiştir. Diğer faaliyetlerde ise, kamu tüzel kişilerinin yanında, özel hukuk tüzel kişilerinin de hizmetlerin yürütülmesine katılabileceği öngörülmüştür. Elektrik piyasası faaliyetlerinin yürütülmesinde kamu-özel ayrımı yapılmaksızın, kural olarak, lisans alınması zorunluluğu getirilmiştir. Bu itibarla, elektrik piyasası faaliyetlerinin, arz güvenliğini ve kamu hizmeti gerekliliklerini sağlayacak uyum içinde yürütülmesi adına düzenleme, denetleme ve kolluk faaliyetlerinde bulunma işlevlerinin kamu gücüyle yerine getirildiği bir kamu hizmeti faaliyeti olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.*
>
> *Davalı TEİAŞ, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesine ve 20.02.2001 tarih ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 05.02.2001 tarih ye 2001/2026 sayılı Bakanlar Kurulu Karan uyarınca İktisadi Devlet Teşekkülü şeklinde teşkilatlandırılmış olup,*

sermayesinin tamamı Devlete ait, tüzel kişiliğe sahip bir kamu kuruluşudur. Elektrik iletim tesislerini İşletme görevi elektrik enerjisi iletim faaliyetleri kapsamında TEİAŞ tarafından yürütülmektedir.

(Mülga) 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 3. maddesinin 5. fıkrasında; "Rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak üzere yapılmış veya yapılacak olan lisans başvuruları kapsamında, bu Kanun ile 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak teknik değerlendirme ve ardından Kurum tarafından yapılacak değerlendirme sonucunda lisans almak için gerekli koşulları sağlayan başvuru sahipleri belirlenir. Yapılan belirleme sonucunda da aynı bölge ve/veya aynı trafo merkezi için birden fazla başvurunun bulunması durumunda, bu başvurular Kurum tarafından Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketine gönderilir, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından bu durumda olan başvurular arasından sisteme bağlanacak olanı belirlemek için yarışma yapılır. Yapılan yarışmada, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketine işletmeye girdikten sonra yönetmelikle belirlenecek bir süre boyunca üretilecek kWh başına ödenecek en yüksek katkı payını teklif ve taahhüt eden başvuru sahibi belirlenerek yarışma sonuçları Kuruma gönderilir. Lisans verilmesine ilişkin tüm hak ve yetkiler Kurula aittir. Katkı payı gelirleri Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından münhasıran sisteme bağlanacak üretim tesisleri için gerekli iletim yatırımlarının finansmanında kullanılır. Yarışmaya ve yarışma sonunda belirlenen katkı payının ödenmesine ilişkin usûl ve esaslar Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından hazırlanacak ve Kurum tarafından onaylanacak yönetmelikle düzenlenir" düzenlemesine yer verilmiş ve bu hüküm doğrultusunda, EPDK tarafından onaylanan, "Rüzgâr Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi Kurmak Üzere Yapılan Lisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliği" (Yönetmelik) 22/09/2010 tarihli ve 27707 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; yukarıda anılan Yönetmelik kapsamında, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından, 1 Kasım 2007 tarihinde alınan Rüzgâr Enerji Santrali başvuruları arasından, aynı saha ve/veya aynı trafo merkezi için birden fazla başvurunun yapıldığı durumlarda sisteme bağlanacak olan/olanları belirlemek amacıyla, 15/02/2011 - 13/09/2011 tarihleri arasında, 13 farklı pakette ve teklif edilen RES katkı payı miktarları üzerinden RES kapasite tahsis yarışmalarının gerçekleştirildiği, söz konusu yarışmalar ile yaklaşık toplam kurulu gücü 5.500 MW RES için kapasite tahsis edilerek, EPDK tarafından söz konusu projelerin lisanslandırma sürecinin başlatıldığı, davacı şirketin, davaya konu tesisi için 22/09/2010 tarihli ve 27707 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan mülga Rüzgâr Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi Kurmak Üzere Yapılan Lisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliği kapsamında 2011 yılında yapılan yarışmalara katılarak iletim sistemine bağlantı hakkı kazandığı, yarışma sonrasındaki sürecin sırasıyla, RES Katkı Payı Anlaşmasının, Bağlantı Anlaşmasının ve Sistem Kullanım Anlaşmasının imzalanması ve ilk geçici kabulün yapılıp, üretime geçilmesi olduğu, davalı TEİAŞ tarafından; davacı şirket ile TEİAŞ arasında, davacı şirkete ait üretim tesislerinin ilk ünitesinin geçici kabulünün yapıldığı tarihten başlamak üzere ve tüm tesisin geçici kabulünün yapıldığı tarihten itibaren yirmi yıl süre boyunca TEİAŞ'a ödeneceği taahhüt edilen, rüzgâr enerjisine dayalı elektrik üretimi santrali (RES) katkı payı bedelinin ödenmesi konulu "RES Katkı Payı Anlaşmasının akdedildiği, RES Katkı Payı faturalarının, yönetmelik, eki taahhütname, teklif mektubu formu ve anlaşma hükümleri uyarınca hesaplandığı, davacı şirketin, toplam RES Katkı Payı tutarının teklif yılından ödemeye esas üretim yılına kadar Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Ocak ayında açıklanan yıllık tüketici fiyat endeksi (TÜFE) oranında güncelleştirilerek (kümülatif) ödeneceğini taahhüt ettiği ileri sürülürken; davacı tarafından da; mevzuat, anlaşma ve teklif mektubu hükümleri arasında çelişkiler bulunduğu, davalı TEİAŞ'ın faturaları hatalı şekilde, fahiş tutarda düzenlediği ve Anlaşmaya aykırı bir şekilde kümülatif olarak yapılan hesaplamanın haksız ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek, RES Katkı Payı alacağı için arabulucuya başvurulduğu, anlaşmanın sağlanamaması üzerine de, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.328.971,14 TL bedelin ödeme tarihinden itibaren işleyecek avans faiziyle birlikte istirdadı, hesaplamada teklif yılının esas alınacağının kabul edilmesi halinde altı yıllık mücbir sebebin varlığının kabulü, muarazanın men-i ve RES Katkı Payı Anlaşmasının değişen koşullara uyarlanması istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Uyuşmazlıkta, dava konusu RES Katkı Payı Bedelinin mülga Rüzgar Enerjisine Dayalı üretim Tesisi Kurmak üzere Yapılan Lisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliğinden kaynaklandığı açık olup, bu konuda yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca yetkilendirilen TEİAŞ Genel Müdürlüğünce kamu hukuku alanında, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen işleme karşı açılan davanın RES Katkı Payı bedelinin tazminine yönelik kısmının yargısal denetimin, idari yargıda yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır."

6. Emsal dosyalardaki görüşü bilinmekle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının görüşünün alınmasına gerek görülmemiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

8. İdari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı Kanunu'nun 12. ve 13. maddeleri uyarınca, idari Yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan Kanun hükümlerinin gereğidir.

9. (Mülga) 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 3/5. maddesi şöyledir:

"Rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak üzere yapılmış veya yapılacak olan lisans başvuruları kapsamında, bu Kanun ile 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak teknik değerlendirme ve ardından Kurum tarafından yapılacak değerlendirme sonucunda lisans almak için gerekli koşulları sağlayan başvuru sahipleri belirlenir. Yapılan belirleme sonucunda da aynı bölge ve/veya aynı trafo merkezi için birden fazla başvurunun bulunması durumunda, bu başvurular Kurum tarafından Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketine gönderilir, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından bu durumda olan başvurular arasından sisteme bağlanacak olanı belirlemek için yarışma yapılır. Yapılan yarışmada, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketine işletmeye girdikten sonra yönetmelikle belirlenecek bir süre boyunca üretilecek kWh başına ödenecek en yüksek katkı payını teklif ve taahhüt eden başvuru sahibi belirlenerek yarışma sonuçları Kuruma gönderilir. Lisans verilmesine ilişkin tüm hak ve yetkiler Kurula aittir. Katkı payı gelirleri Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından münhasıran sisteme bağlanacak üretim tesisleri için gerekli iletim yatırımlarının finansmanında kullanılır. Yarışmaya ve yarışma sonunda belirlenen katkı payının ödenmesine ilişkin usûl ve esaslar Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından hazırlanacak ve Kurum tarafından onaylanacak yönetmelikle düzenlenir."

10. Davalı TEİAŞ Ana Statüsünün Hukuki Bünye başlıklı 3. Maddesi şöyledir:

"1. Bu Anastatü ile teşkil olunan Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (Teşekkül) tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesiyle sınırlı bir İktisadi Devlet Teşekkülüdür.

2. Teşekkül EPK, K.H.K., ve bu Anastatü hükümleri saklı kalmak üzere özel hukuk hükümlerine tabiidir."

11. Rüzgâr Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi Kurmak Üzere Yapılan Lisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliğinin "RES katkı payı anlaşması" başlıklı 10. maddesinde:*"Lisans verilmesi EPDK tarafından uygun bulunan şirket ile TEİAŞ arasında EPDK tarafından belirlenen süre içerisinde Ek-3'te yer alan RES Katkı Payı Anlaşması imzalanır. RES Katkı Payı Anlaşmasının imzalanabilmesi için, 8 inci maddeye göre belirlenen banka teminat mektubunun TEİAŞ'a sunulması zorunludur. RES Katkı Payı Anlaşması imzalanmazsa, TEİAŞ, ilgili şirket tarafından kendisine sunulan banka teminat mektubunu irat kaydeder"* hükmü bulunmaktadır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/05/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, davacı ve davalı arasında imzalanan 13/01/2012 tarihli rüzgar katkı bedeline ilişkin sözleşmeye (RES Katkı Payı Anlaşması) aykırı fatura düzenlediği ve davacının fahiş ve hatalı hesaplanan faturaları ödemek zorunda bırakıldığından bahisle, muarazanın men-ine, bu mümkün değilse sözleşmenin uyarlanmasına, her iki durumda da, fazla ödendiği belirtilen bedelin ödeme tarihi itibariyle ticari işlerde uygulanan en yüksek avans faizi ile birlikte istirdatı istemleriyle açılmıştır.

15. Tüm dosya kapsamı ve özetlenen mevzuat hükümleri çerçevesinde sonuç olarak; TEİAŞ tüzel kişiliğe sahip, özel hukuk hükümlerine tabi, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir iktisadi devlet teşekkülüdür. Üstün ayrıcalıklara sahip olan ve yükümlülükler rejimine tabi tutulan, sorumluluğu ile denetimi bir kamu otoritesi tarafından üstlenilen kamu hizmeti niteliğindeki elektrik iletim faaliyetini yürüten davalı TEDAŞ Genel Müdürlüğü ile davacı şirket arasında yukarıda alıntılanan yönetmeliğe dayanarak düzenlenen katkı payı anlaşmasının idari sözleşme niteliği tartışmasız olduğu gibi, verilen yetkinin kullanımı sırasında kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen işleme karşı açılan davada RES katkı payının tazminine yönelik kısmı bakımından uyuşmazlığın görüm ve çözümünde İdari Yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Danıştay Başsavcısının başvurusunun kabulü ile Ankara 9. Asliye Ticaret Mahkemesince verilen 09/02/2021 tarihli ve E.2020/241 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerektiği düşünülmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 9. Asliye Ticaret Mahkemesince verilen

09/02/2021 tarihli ve E.2020/241 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/05/2021 tarihinde Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU ve Birol SONER'in KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN

KARŞI OY

Davalı TEİAŞ Ana Statüsünde de belirtildiği üzere; tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesiyle sınırlı bir İktisadi Devlet Teşekkülüdür. Teşekkül; EPK, K.H.K., ve bu Anastatü hükümleri saklı kalmak üzere özel hukuk hükümlerine tabiidir.

Türkiye Elektrik Kurumu (TEK), elektrik sektöründeki yapının yeniden düzenlenmesi amacıyla 1970 yılında çıkarılan 1312 sayılı Kanun ile kurulmuş; özelleştirme politikaları çerçevesinde, Bakanlar Kurulunun 12/08/1993 tarih ve 93/4789 sayılı Kararı ile, Türkiye Elektrik Üretim - İletim A.Ş. (TEİAŞ) ve Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) adı altında iki ayrı İktisadi Devlet Teşekkülü olarak yeniden yapılandırılmış ve 1994 yılında tüzel kişiliklerine kavuşmuşlardır.

Davalı TEİAŞ'ın ana statüsünde özel hukuk hükümlerine tabi olduğu açıkça düzenlenmiştir.

Açıklanan tüm bu nedenlerle, davacı ile davalının özel hukuk hükümlerine tabi olduklarının tartışmasız olduğu gibi, dosyaya ibraz edilen sözleşme ve protokollerin incelenmesinde, davalının ana statüsünde özel hukuk hükümlerine tabi olacağının açıkça düzenlenmesi ve somut olayda taraflar arasındaki ihtilafın TTK hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiği, bu nedenlerle davaya bakmakla görevli yargı yerinin Adli Yargı olduğu anlaşılmakla Sayın Çoğunluğun somut olayda görevli yargı yerinin İdari Yargı olduğu yönündeki kararına katılmıyoruz. 03/05/2021

Üye	Üye	Üye
Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER